

39.

Koch VIII/13 900

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

XV. évfolyam.

1900. Augusztus.

8. szám.

Legolcsóbb hirdetés!

a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“-ben.

Garmond soronként 16 fillér.

Egy egész oldal egyszeri hirdetése . 6 kor. — fill.

Egy féloldal » » . 3 kor. — fill.

Egy negyed oldal » » . 1 kor. 60 fill.

Egyleti tagoknak és féléves hirdetőknél 20%-al,

egész éves hirdetőknél 25%-al olcsóbb.

A kis hirdetés félhasábos soronként 16 fillér. Egyleti tagoknak 2 sorig ingyen

Hirdetés díjak előre küldendőik be.

Hirdetéseket elvállal:

a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“ kiadóhivatala

Kolozsvárt, VI. ker. Fő-utcza 29.

A Méz Apológiája

ford. Prónay Albert nagybirtokos

Ára bérmentes küldéssel 1 korona 10 fillér

Megrendelhető a Szerkesztőségben.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

Festék kereskedés!

Özv. ifj. Pere Istvánné

Kolozsvárt, Hid-utca 29. sz.

(Postával szemben.)

Festéküzletében kaphatók nagy választékban: vegyszeti és föld-festékek, keneze, olaj, anyagárak; festőfák és fa-páczok, butor, épület, kocsí, vas, bőr, spiritusz stb. lakkok.

Porcellán zománcz-festékek.

Legnagyobb raktár minden színárnyalatban, Borostyánkő-olajlakk és spiritalakk padló festékekből puha padlókra: gyors száradása és tartóságáról kezeskedem Parquet-padló-fénymaz, viaszok és fényezők. Brunolin, matt butor felfrissítő és beeresztő fapácz. Saját gyártmányu olajba tört különböző kész festékek, érczlapok, arany-, ezüst-, alumínium és színes bronzok. Legnagyobb választékban: festő, mázoló, vonalzó, evező, eloszló, író, toll, haj, vidra, borz stb. esetek.

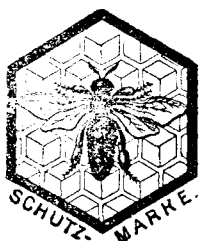
Műfestészethez óncsüvekben. Olaj, aquarell-festékek és olajok, kátrány, cement, gipsz, carbolineum, creolin, kékkő, kénvirág, keserűs, repceolaj, kocsikenőcs, naphtalin stb. „Raphia“ szőlő kötöző hárs és „Azurin“ szőlő permetező peronospora ellen. Diófa, palisander, ébenfa és mahagoni fapáczok. Patkány, egér, poloska, moly, svábbogár és más rovarirtók. Különböző színben szalmakalap lakkfestékek. Mindennemű festés, mázolás és aranyozáshoz való kellékek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Egy jó házból való fiu tanoncznak felvétetik.

PROKOP JÓZSEF

(A régebbi Prokop és Schult Kereskedelmi méhtelep. Mű-
lékek csak a legkittünőbb
Ausztriai és Magyarország
nemű gyár villanyos erőre
Viaszot s régi lépepítőményt
szek vagy beeserelek. Ma-
megjelent árjegyzőkömet ki-
küldöm. Sürgöny cím: Prokop Friedland, Csehország. (10—12.

Friedland, Csehország.

ezég egyedüli tulajdonosa.)
lépgyár. Méhesgazdasági kel-
minőségben gyártatnak
területén a legnagyobb ily-
és világításra berendezve-
bármily mennyiségben ve-
gyar. német és csehnyelven
váraatra ingyen és bérmentve

Prokop Friedland, Csehország. (10—12.

FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-RUHÁK

készen és mérték szerint.

NEUMANN M.

Kolozsvárt, Főtér 14. sz.

(11—12.)

róm. kath. plébánia épület.

ALAPITTATOTT 1845.

Az európai divatakadémia tagja Drezdában.

Központi áruház Magyarország részére:

Budapest, IV., Múzeum-körút 1. szám.

Fiók-raktárak: Arad, Debreczen, Kassa, Nagyvárad, Pozsony,
Fiume, Temesvár, Zágráb, Bégrád, Sarajevo és Sofia.

Központi áruház Ausztria részére:

Bécs. I. Kärtnerstrasse Nr. 19.

FIÓK-ÉZLET: VI., Mariahilferstrasse Nr. 35.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni

Tűzmentes pénzszekrények.

REMÉNYIK VICTOR

VASKERESKEDÉSE

KOLOZSVÁRT, FÖTÉR.

Legjobb fajta vihar- és istálló-lámpák.

Vasbutorok nagy választékban.

Ajánlom jól berendezett raktáramat mindenemű **méhészeti cikkekben**; u. m. országos méretű **Bodor-féle kaptárak**, legjobb minőségű **műlep**, **javitott mézpergetők**, **Hannemann-féle rács**, **herefogók**, **keretfogók**, **méhész-pipa**, **dohányzó- és nem dohányzóknak**, **méhész-sípkák**, **kaucuk-keztük** és mindenemű **lep- és sejt-kések** nagy választékban.

Mezőgazdasági és kertészeti cikkekből különösen ajánlok a legjobb minőségű **vasekéket**, **kézi kukorfeza-morzsolót**, **amerikai acél villák**, **kaszák**, **sarlók**, **gereblyék**, **amerikai széna fűrészeket**. Továbbá **kerti fűrészek**, **kerti ollók** és **szemző kések**.

Végül felhívom b. figyelmét **konyhaberendezési és háztartási** cikkeimre, melyek közül ajánlok különféle **vajverő-gépeket**, **amerikai fagyalt-gépeket**. **Ruha mangorló és facsaró gépeket**. **Kitűnően zománczott lemez- és öntött edényeket**. **Raktártartók** még valódi **Berndorfi alpacca és alpaccázüst evőszerekből** és **Nickel edényekből**.

Vidéki megrendelések azonnal és pontosan eszközöltetnek.

9-12

Kiváló tisztelettel

Reményik Victor.

Ló- és marhanyíró-ollók.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész egyesület tagjai tagsági díjuk fejében kapják. Tagsági díj: kőri tagsági díj egy évre 2 k.; rendes tagsági díj egy évre 4 k. Mindennemű pénz küldemény Bíró Gyula tanár egyf. pénztáros úrnak küldendő: Kolozsvár, Pusztá-uteza 4. sz.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények és reclamatikok a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők: **Kolozsvár, VI. ker. Fő-uteza 29. sz.**

Közleményeink utánnyomása a forrás teljes és pontos megnevezése nélkül tilos.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

A méhész teendője

augusztus hóban.

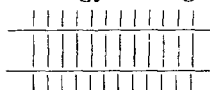
Vége már a rajzásnak régen, hiszen még a juliusi rajokról is azt tartja a méhész, hogy haszontalan vesződés. A méhész is haszontalan vesződik a késői rajjal, de meg a szegény méhek is hiába vergődnek, igyekeznek. Elvirágzott már a mező, a rét virága; a tikkasztó hőség aszalja, perzseli a fűvet-lombot s a szorgalmas méh hiába kel fel korán, hiába járja a száraz avart, étlenszomjan hazatér s a dél hevében szellőzteti lakását, hogy drága lépe össze ne roskadjon.

Szerencsés ama méhcsalád vagy raj, mely a nagy forróságtól keveset szenved! Ilyenkor kitűnik, hogy a jó bélelt kaptár nemcsak télen óvja a méhet, hanem nyáron is a kánikulai hőségtől. Ha méhesünkben a déli nap is süti kaptárainkat, gondoskodjunk árnyékról. Jó, ha a kelő nap mintegy hivatogatólag a kasokat, kaptárokat éri, de a mint 9 óra felé melegebben süt, már akkor hadd legyen a kaptár árnyékban.

Elég bosszantó, hogy éppen a kánikulai hőségben jelentkeznek a méhek ellenségei nagyobb számban. Így felkeresi a molypille a legjobban elrejtett lépdarabokat, a miért is ne hagyogassunk szanaszét semmi lépet vagy hulladékot, ne zárogassuk el a lépeket az üres kaptárokba, felkeresi biz ott is a moly, még pedig leg-

hamarább és hiába kenjük, sározzuk be a menőkét, hasadásokat, bejut a molypilléjének nyüve mindenhová és leghamarább a zárt helyre. A lépeket osszuk be a méhcsaládhoz, azok tartják a lépeket tisztán, feltéve, hogy nem árvák, nyomorultak. Volna még lépünk azontul, úgy azt zárt szekrénybe rakva, 2-3 hetenként kénnel kifüstöljük. Még a kaptárban is égethetünk kénszeletet, hogy az oda berakott lépeket épségben tarthassuk, ha a legelső sort egészen ki nem rakjuk, hanem 3 léppel kevesebbet s ezen hátul támadt hézagba tenyérnyi pléh vagy cserép edénykét teszünk s ebben félujnyi kénszeletet, ezt meggyújtjuk s a kaptárt jól elzárjuk. A hol látnók, hogy a kénfüst kitódul, azt a rést bekenhetjük. A fel nem használható lépdarabokat gyűjtjük össze és főzzük ki.

A halálfejú pille is jelentkezik már, de a menőkét nem szükhethetjük a nagy hőség miatt, hanem használjuk a gomkötő gereblyét.

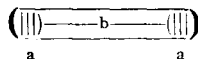

gondoskodva azonban, hogy a méh, sőt

a here is kényelmesen átjárhasson. Szoríthatunk a menőkébe kötöttü darabokat vízszintesen a menőke magassága szerint egyet kettőt s hogy a kötöttü el ne csusszék, a menőke két sarkába illő dugódarabot illesztünk.

nyitott menőke.

elrekesztett menőke, a a dugódarabka, b abba szűrt kötöttü.

Nagy bajt okoznak nekünk méhészeknek ilyen tájban a rabló méhek, t. i. ha elég gondosak nem vagyunk. Ilyenkor ugyanis méhesünkben árva család ne legyen ám! *Minden méhész most már teljesen bizonyos legyen ám a felől, van-e minden méhcsaládjának rendes jó anyja?*

Szorgalmas méhikénk nem találván virágot, onnan szedi a mézet, honnan bírja. Még a bödönből is elhordja, ha hozzá jut, hát hogyne oly méhcsaládból, a mely árva. Az árvák vagyona a méheknél bitang jószág, közpréda, és bizony a legrövidebb idő alatt gondosabb gazda, azaz méhcsalád elhordja. Ha netán a rajzás után 2—3 hétre a méhcsaládot át nem vizsgáltuk volna, akkor

t. i. mikor az új anya már petézhet is, most tegyük. A terméketlen (még nem párosodott) anyával bíró népet sohse bolygassuk, mert az ily anya félénk, ide-oda futkos és saját méhei megölik, idegennek vélvén. Ha ma jön ki az első raj, úgy legfeljebb 10 nap múlva kél ki az új anya s ha többet nem rajzik, 6 nap múlva petézni kezd; tehát a csupán első rajt adó családot 16 nap alatt nem bolygatjuk. A másodrajt adó család anyja már legfeljebb 4 nap múlva kelvén, 6 nap múlva petézhet, tehát ezt csak összesen 10 nap múlva kutassuk. Megtudjuk ugyan másként is, ha vajjon termékeny-e már az anya. t. i. ha az illető családnak hátul egyszerűen fedetlen munkás fiasítást akasztunk be, ha azon anyabölcsőt épít, világosan mondja, hogy anyja elveszett. A rajzott család, de a másod- (utó) rajok is megvizsgálандók. Teszem pl. a szalmakasnál kissé bajosan pillanthatjuk meg a fiasítást annak igazolásaul, hogy anyja van, ki ebben nem jártas, vágjon ki a középső lépből egy hosszú ék alakú szeletet s majd meglátja, vajjon szép munkás lépet épít oda a család?

Többnyire már kiverték a heréket a méhek, ha azonban mégis itt-ott egyik másiknak meglehetősen számu heréje van, míg a többit kiüldözte, úgy bizonyos, hogy anyja nincs.

Szomorú eset, ha ilyenkor rajzik a méh, mikor a jó szüret, a bő gyűjtés megszűnt, mert az ily többnyire maroknyi rajocskák a jobb hazát kereső kivándorlók, otthon elég enni valót nem találván. Gondos méhésznemcsak idejében hagyta el a pergetést, mikor a méhek a kaptár mögé kerülve, az elcseppentett mézdarabkákat keresik, hanem a késői rajokról is gondoskodik, ha életben akarja megtartani. Ha a mézszükség általános volna, adja vissza legalább részben, a mit tulságos hevében elszedett volna, mert ha most szünetel a fiasítás, nagyon gyengék a méhek tavasszal.

Szt. István, dicsőséges első királyunk napja nagy ünnep sok méhészre, mert ha aratás után egy kissé megázott a tarló, akkorára szépen felburjánzik hazánk sok részében az áldott tisztessű, a tarlóvirág. Ismét megelégnék a méhek élete s néhány jó nap elegendő, hogy ismét megteljen a puszta sejt. Bár valóra válna óhajtásunk!

A kinek méhei közelben jó legelőt nem találnak, de a szomszédos vidéken pohánka (haricska), tarlóvirág bőven volna, ne

sajnálja a fáradságot és szállítsa oda méheit. A szalmakasokat igen könnyű szállításra elkészíteni. A lépek alsó szélei közé lépdarabokat ékelünk előző nap, ezeket más napra a méhek összeépítik. A szállítás napja előtt minden kas alá csalánzsákos darabokat teszünk s ha a méhek járásukat beszüntették, ezen vászondarabokkal a kas száját bekötjük s így fejjel alá szekérre rakjuk. Ha a méhcsalád elég friss levegőhöz jut a ritka szövésen át, egész éjszaka vándorolhatnak velök. A kaptárokkal már több a dolog, a mennyiben a röplyukra alkalmazott rostaszövet nem elegendő a levegő megújulására, odatódulván a méhek, el is zárják azt, hanem azonkívül a kaptár hátsó részén is kell jókora szellőztetőről gondoskodni. A kaptárból a mézes és fiatal lépeket ki kell szedni s lehetőleg a mézkamrát kiüríteni.

Valló János.

A méhek színe.

A szín minden teremtménynél legbiztosabban árulja el a származást. A szín magában véve a gyakorlati méhésznek teljesen közömbös lehetne, ha nem volna mértéke a méhek öröklött tulajdonságainak, az ő és ivadékai képességeinek. Az igaz, hogy kiváló képességek minden színű fajtában előfordulnak, de megdönthetetlen tény az, a mit ez idén tavaszi inspectiós körutamban, nyugati-, közép-, keleti- és északi Svájcban kivétel nélkül konstatálni tudtam, hogy: A legjobb családok, melyek, a legrosszabb években is teljes mértékben helyt állottak s jó években sem maradtak mögötte a színes fajoknak sem erőteljességben, sem az elért eredményben, az *ősregi hazai barna fajta ivadékaiból állottak*. Nem a barna fajta iránt érzett előszeretet ez, mert a bizonyos eredmény jellemzi ezt a fajtát.

Két tényt kívánok még határozottan kiemelni:

1. Vannak olyan barna törzseink, melyek termékenység és népesség tekintetében semmit sem engednek a krajnainak.
2. Vannak barna törzseink, melyek épp olyanok, mint a krajnaiak, de azért munkásságukban megbízhatóbbak.

Megengedem, hogy vannak barna törzsek, melyek a maguk közt való tenyésztés (Innzucht) és rossz gazdálkodás következtében elromlottak s a melyek soha sem lesznek többé jók. De maradandó

becsü hagyományképen a derék ősöktől, egy mégis megmaradt ezeknél a satnya utódoknál is. A tőlük elért eredmények meglepőek a népességet tekintve. Soha sem találtam még oly barna méhtörzset, melynek tevékenysége csekély lett volna sokat ígérő tevékenysége daczára. A barna törzsek népessége megbízható mérték a család értékére vonatkozólag. Mennyire másként áll a dolog e tekintetben a színes fajoknál. Mily nagy ellentétben van gyakran a felmutatott eredmény a család erősségével! Ugy tűnek fel előttem ezek a minden évben sokat ígérő, sokat szaporító fajták, de a melyek mégis csak jó években tudnak valami eredményt fölmutatni, mint a spekulánsok, kik ma gazdagok, holnap szegények — a barna napszámosok ellenben a megbízható becsületes munkásokhoz hasonlíthatók, kik minden időben megtartják ígéretüket. Meggyőződéssel és igaz örömmel kiáltom azért: *Svájczai méhészek! A ti barna, hazai méhfajtátokban nemes mag van. Tartásotok meg, szaporításotok, mert áldást fog hozni nektek.*

Ezeket mondja *Kramer* *) a Svájczai fajtiszta méhtenyésztés apostola s ma már mondhatjuk megalapítója. — Érdekes lesz idéznünk, hogy mit mondott e tárgyról báró Ambrózy Béla a magyar méhészeknek: »*A Méh.*« cz. 1896-ban megjelent nagybecsü munkájában. A 194 és 195 lapokon méltatva a magyar méh (bánáti méh) tulajdonságait a következő szavakkal fejezi be leírását, (melynek alapjául saját tapasztalatai, kísérletci szolgáltak): »*Ápoljuk tehát értékes méhfajunkat teljes odaadással, óvakodjunk minden keresztezéstől, mert ezzel legfőlebb csak rontani fogunk e hasznos rovar értéken.*«

Ime olyan időben, mikor senkinek eféle eszében sem jutott — még a Svájcziaknak sem — Ambrózy báró már a magyar méh fajtiszta tenyésztését ajánlja, mint a mely legelső föltétele a méhészkedés sikerültének. Sajnos, hogy nálunk eddigelé ez irányban semmi sem történt. Pedig hazai méhfajunk nagyon is megérdemelné a gondos kiválasztás útján való nemesítést. De hát nálunk divat nagyokat mondani, nagyokat kiáltani, tenni azonban minél kevesebbet; másokat, kik ellenkező véleményen vannak nem meggyőzni, hanem durva gorombasággal ledorongolni s aztán — pihenni a babérokon.

*) Schweizerische Bienenzeitung 1900. No. 6.

Van azonban most már kilátásunk, hogy nálunk is jobbra fordul a dolguk rendje. A nagyszabású gödöllői mintaméhészet és méhészgazdaság bizton hisszük jobb idők jele. (A referens).

Tesznek-e a bogarak különbséget a színek között?

Sokan foglalkoztak már evvel a kérdéssel. A legtöbben közülök színes papiros, szövet- vagy üvegdarabokat nyújtottak a bogaraknak választásra. Az ilyen féle vizsgálatoknak azonban, mint *Grabér Vitus* kimutatta, semmi jelentőséget nem lehet tulajdonítani, mivel a megvilágítás minőségét nem vették figyelembe, főképpen pedig azért nem, mert az itt használt tárgyak azoktól a természetes objectumoktól, melyekkel a bogarak viszonyban vannak, nagyon is eltérők. *Müller H.* már jobban megközelítette a természetes viszonyokat, a mennyiben színes virágleveleket (szirmokat) tett mézcsöppel felszerelt üveglemezek alá s így nyújtotta a méheknek választásra. De itt is nagyon sok még a »mesterkéeltség«, a mit kétségbevonhatatlanul bizonyít az, hogy *Müller* első kísérleteinél egyetlen méh sem szállt az üveglemezekre. Különös eljárásokra volt szükség, hogy a méheket rá vegye a mézcsöppök látogatására.

Megfigyelték azután a bogarakat a természetes virágok iránt való magatartásukban is. Ennél a *methodus*nál azonban nagyon könnyen juthat az ember téves eredményekre, ha az ember azon látogatások számát jegyzi föl, melyeket a bogarak a különböző színű virágfajok, nemek, vagy családoknál tettek meg. Mert nem szükségképpen dolog, hogy a látogatások száma csupán a virágtól függjen. A látogatások sűrű vagy ritka voltának lehet oka a virág illata, kisebb nagyobb tömege a virágoknak, a himpor és nektár könnyebb vagy nehezebb megközelíthetése, mint a melyek szintén befolyhatnak a bogarak látogatására, sőt gyakran ezek az okok az irányítók. Ezeket az okokat tehát az ilyen kísérleteknél nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Ha tehát az ember kifogástalan kísérleteket akar végezni, csak egy út marad a kísérletezésre, — a bogarakat olyankor figyelni meg, midőn ugyanazon fajta virág különböző színű változatait (varietasait) keresik föl. Ebben az esetben -- és csakis eb-

ben az esetben — lehet remélni, hogy az illat, himpor és a nektár befolyását annyira ki lehessen ígtatni, hogy bebizonyuljon, miszerint a szín az irányadó factor.

Ezt az útat választotta *Plateau Félix*. A *Salvia horminum*-ból egy kék és egy rózsaszín virágú tőt ültetett közvetlenül egymás mellé s a lehetőség egyenlő terjedelműre nyirta őket.

A megejtett 1932 megfigyelésből kitűnt, hogy a látogató méhek (*Anthidium manicatum* L. és *Megachile ericetorum* Lep) egyáltalán semmi különbséget sem tettek a kék és rózsaszínű virágok között.

Különösen feltűnő, hogy a bogarak 64 esetben a rózsaszínű virágról kékre, és 75 esetben a kékről rózsaszínűre mennek át. Sok bogár össze-vissza járta a virágokat, előbb néhány kéket, aztán rózsaszínűeket, újra kéket, megint rózsaszínűeket keresett föl s így tovább. Ebből tehát nem lehet valamely szín iránt való előszeretetre következtetni.

További beható kísérleteinél, a hol többféle növényt és többféle bogarakat figyelt meg, szintén erre az eredményre jutott. A mézelő méhnek a *Centauera cyanus*on, melynek kék, ibolya, rózsaszínű s fehér változatai vannak, tett látogatásait figyelte meg. Végeredményül azt constatólta, hogy bizonyos virág varietasokat a bogarak csupán azért részesítnek előnyben, mert azok éppen akkor túlnyomó számban vannak jelen. Azt nem lehet mondani, hogy valamely fajtát színeért jobban szeretnék.

Végezetül a következőket mondja *Plateau*: »Megelőző vizsgálataimnál sem állítottam soha sem s mostani munkámban sem állítom, hogy a bogarak a virágok színét nem látják, Ezt állítani képtelenség. A megoldandó föladat ez volt: Bármilyen is legyen a bogarak látása, vajjon viráglátogatósaik közben a virágok színe — a melyet az emberi szemek mutatnak — vezeti-e őket? A felelet csak tagadó lehet. Teljes mértékben elhiszem, hogy egy bogár már a távolból észre veszi a virágok jelenlétét, akár oly módon, hogy a virágok színét úgy látja, mint az emberek, akár az által, hogy a virágok és a környezetük között valami ellentétet veszzen észre. Megengedem, hogy ezek a határozatlan látási érzéklések az illattal társulva — habár csekélyebb mértékben is — egy bogarat a virágok tömegéhez tudják vezetni. Megérkezve a virá-

gokhoz, melyek most közélről csak színök által különböznek egymástól, a bogár magaviselete azt fogja bizonyítani, hogy ránézve teljesen közömbös, hogy azok a virágok, kékek, vörösek, sárgák, fehérek vagy pedig zöldek.» (Biolog. Centralbl. 1900. No. 14-)

Al — —

A németbirodalmi méhészeti törvény.

1900. január elsőjén lépett életbe németországban az új polgári törvény, melynek néhány §-a a méhészeket is érdekli. A méhészetre vonatkozó specialis §-ok száma 7 s ezek közül is a méh csak 4-ben van megnevezve, a többiben csak általában értetődik bele. Pl. a 958. §-ban, a hol a gazdátlan ingó tárgyakról szól, vagy pl. a 960. §-ban, a hol az mondatik, hogy: »A szelidített állat gazdátlanúvá lesz, ha elhagyja azt a szokást, hogy a neki kiszabott helyre visszatérjen.«

Ez a törvénykönyv ugyanis nem beszél házi állatokról, hanem csak szelidített és vad állatokról. Szerinte szelidített állat az, melynek az a szokása, hogy a neki kiszabott helyre visszatér. A méhecskék visszatérnek lakásaikba, tehát szelidített állatok.

A rajok befogásánál jogot ad a tulajdonosnak az idegen kaptárba betelepült rajat is kifogni; az okozott kárt meg kell természetesen téríteni.

A méhesek felállítására szintén nincs direkt megnevezve, hanem 906. s 907. §§-ba értetődik bele, a hol megszabja a szomszédjogot stb.

Milyen mostoha gondoskodás ez a magyar törvényhozáshoz képest Nálunk a méhészeti külön törvény 5 fejezetben 23 §-ból áll s 7 § intézkedik a fiasítás rothadással való elbánásról.*)

Egészen az észak-amerikai Egyesült Államok méhészeti törvényeinek tökéletességével bir.

Az igaz, hogy az amerikaiaknál már életbe léptek a törvények,

*) Bodor László táblabíró, lapunk volt érdemes szerkesztője által 1896. évi orsz. méhészeti kongresszus előkészítő bizottsága megbízásából szerkesztett a „Méhészeti törvény tervezet“ szerint, melyet az 1899. évi szegedi II. magy. orsz. méhészeti kongresszus a maga teljességében helyesnek talált. Ez a méhészeti törvény nyújtatik be az országgyűlésnek, hogy a hozandó törvény alapjául szolgáljon, illetve a maga teljességében emeltessék törvény erőre, ami a legkivánatosabb volna.

nálunk pedig csak tervezet, de remélhető, hogy nem sokára nálunk is életbe fog lépni.

Van azonban az új német polgári törvénykönyvnek egy §-a, a mely a méhészeket is nagyon közelről érdekli és pedig főleg pénzügyileg. Ez a 833. §., mely így hangzik: *»Ha egy állat egy embert megöl, vagy egy embernek egészségében vagy testi épségében kárt tesz, avagy valakinek valamely ingóságát megrongálja, akkor az, a ki azt az állatot tartja, köteles a megsértettnek a rongálásból, sértésből eredő károkat megtéríteni.«*

Ennek alapján, ha valakit vagy valakinek az állatját a méhek megtámadták, a méhek tulajdonosa az okozott kár erejéig köteles kártérítést nyújtani.

Természetesen, ha egy embert ölnek meg a méhek, bizony akkor jó magas taksa szerint kell megtéríteni a kárt az illető családjának. Így aztán a méhészetek hamar eltűnének legnagyobb részt Németországból. Mert történjék csak az meg egy szegényebb sorsú méhésszel (a méhészek 99 %-a Németországban sem nagy gazda, annál kevésbé tőkepénzes), hogy egy jó classisu ló árát 6—800 forintot kell megfizetnie. Mikor hozza ezt be a méhészete? S honnan vegyen ennyi pénzt egyszerre? Mert az, hogy ilyen balesetek ritkán történnek nem vigasztalás.

Nagyon egyszerűen s igen ügyesen segítettek ezen a bajon a német méhészek. Baleset ellen biztosító társulatnál biztosítják magukat és méhesüket ilyen nem óhajtott esetek bekövetkezésére. Egyik társulat természetesen előnyösebben, a másik drágábban fogadja el a biztosítást. Az elvek azonban csaknem ugyanazok, azért itt csak egy példát a Leipziger Bienenzeitung 1900. no. 1-ből.

1. A ki nálunk (a »Zürich« általános baleset és kár biztosító társulatnál) biztosítani akarja magát, az tagja kell legyen a L. B. V.-nak. Egyes tagokat a társulat a díj csekélyisége miatt nem fogad el, vagy csak tekintélyesen nagyobb díjért. (Pl. alapdíj 4 márka* és az egyes méhcsaládok à 4 pfénning a kötvény, bélyeg stb. díjon kívül).

2. Az alapdíj egy márka s minden méhcsaládért 3 pfénning. A méhcsaládok száma azonban a remélhető rajokra való tekintetből 25 %-al nagyobbak veendő fel (Akinék pl. 20 családja van,

*) 1 márka=1.176 korona.

fizetne egyleti tagsági díjat 2 márkát, biztosítási alapdíjat 1 márkát s 25×3 pfenninget, összesen 3 márká 75 pfenninget.)

3. Ezekért a társulat a következőkre kötelezi magát :

a) Egy személy megsebesítése vagy megölése esetében egész 20,000 márkáig fizetni a kárt.

b) Több személy megsebesítése vagy megölése esetében egész 40.000 márkáig nyújtani kártérítést.

c) Állatok megsebesítése vagy megölése esetében egész 5000 márkáig adni kártérítést.

4. Minden kárnál azonban 10 márkát a méhészt fizet.

5. A biztosítási oklevélben határozottan ki van tüntetve, hogy a társulat a gondatlanságot (Fahrässigkeit) a biztosításnál tekintetbe vette.

6. A megsértett féllel való törvénykezési eljárásokat a társaság és pedig a saját költségén lát el.

7. A méhésznek nem szabad a megsérültel tárgyalni, hanem haladéktalanul kell értesítse a társaság megbizottját.

A biztosítás minden évben április 20-án kezdődik s a következő év április 19-én végződik.

Lássuk már most mennyibe kerülne a biztosítás egy olyan méhészt-egyesületben, melynek 56 tagja s tagjainak együttesen 1400 méhcsaládja van.

1. Alapdíj 56 tag után à 1 márk = 56 márk — (most már leszállította a nevezett társulat 50 pfenningre az alapdíjat).

2. 1400 családért, hozzá véve a 25 % szaporulatot is, tehát 1750 családért $1750 \times 3 = 52$ márká 50 pfenning. Összesen 108 márká 50 pfenning. Átlag tehát egy család 108 márká 50 pfenning. $1400 = 7 \cdot 7$ pfenning. De ha az alapdíj csak 50 pfenning, akkor természetesen sokkal kevesebb.

Güntber W. Gisperslebenből azonban igen életre való eszmét pendített meg, hogy a méhészek ne biztosítsák magukat egy társulatnál sem, hanem csináljanak egy méhészeti biztosító szövetséget. Minden méhészt fizetne 1 márká alapdíjat s 2—3 pfenninget méhcsaládonként. 80,000—100,000 méhészt számítva már elég tekintélyes összeg gyűlné be, hogy kamataiból az első évben is lehessen fedezni a károkat.

Ezeket a méhcsaládonkénti díjakat is csak addig szednék, míg

az alaptőke eléggé nagy volna, hogy kamataiból a károkat fedezni lehessen teljes bizonyossággal. Ily módon lehetne a méheket tűz ellen és fiasítás rothadás ellen biztosítani.

Magyarországon ez idő szerint szintén csak olyan törvények vannak, melyekben a méhek szóban forgó káros volta csak általában értetődik bele. A polgári törvények szerint, ha valakinek vagyonában okoz kárt egy állat, akkor a tulajdonos felelős érte a vagyonilag.

A kihágási büntető törvénykönyv 122. §-a értelmében: Ha egy állat valakinek személyét, testi épségét vagy egészségét sérti meg, amennyiben a kellő elővigyázat elmulasztása miatt történt a baj, felelős a kártételért az állat tulajdonosa, nemcsak vagyonilag, hanem bűnvádi úton is üldözendő s mint kihágás büntetettik.

* * *

A komáromi méhészek IV. vándorgyűlése

Felső-Gallán július 12-én.

Az állomásnál nagy gyülekezet fogadta a megérkező méhészeket. A rövid, de szívélyes fogadtatás után a községbe indultunk, hol Lakatos Károly titkár a már ott időző méhésztársakkal együtt a róm. kath. iskolába kalauzolta a jelenvoltakat, hol a gyűlés megtartandó volt. Az iskola helyisége zsufolásig megtelt tagtársakkal. Baranyai Géza elnök a jelenvoltakat melegen üdvözölve, a gyűlést megnyitja. Majd fejtegetni kezdi a vándorgyűlés hasznos voltát, melyre szükség van, mert hol itt, hol ott lesz megtartva, hogy a régi méhészeket buzdítsa s a csüggedőket kitartásra ösztönözze, a kezdőket pedig gyámolítsa, elméleti és gyakorlati előadásokat tartván nekik. Figyelemmel hallgatott beszédében kiemeli azon erkölcsi és anyagi hasznot, melyet a méhekkel való foglalkozás nyújt, s bizonyítja, hogy, ki a méhet igazán szereti, az rossz ember nem lehet, s átalakítja Heine nagy német költő azon szép versét:

Térj be oda, hol énekelnek,
Nincsen dala a rossz embernek,

a következőleg

Hol méhest látsz, oda térj be,
Rossz embernek nincsen méhe.

az elnök megnyitó beszédét a közönség zajos tetszéssel fogadta,

Most Kovács Antal orsz. méhészeti felügyelő lépett elő s megtartotta nagyérdekű előadását »A méhtenyésztés terén tett haladásunkról.« Rámutat az eltelt 30 év előtti viszonyokra s az ekkor fellépő Grand Miklósrá, ki az okszerű méhészet apostola, megteremtője és terjesztője volt, kinek fáradhatlan munkássága és ügyszeretete alapította meg Magyarország ma már virágzó méhészetét. Statisztikai adatokkal is bebizonyítja, hogy 30 év alatt mily óriási haladást tett méhészetünk, ez mind Grand Miklós és az őt követő szaktársak érdeme, de egyszersmind meg kell emlékezni a magas kormányról is, mely minden időben bőkezűleg elősegítette a méhészet terjesztését. Különösen hálával emlékezik meg Dr. Darányi Ignácz ministerről és tanácsosairól. A vándorgyűlés tagjai zajos tetszés és éljenzéssel jutalmazták az élvezetes előadást.

Dr. Hilbert István szegzárdi ügyvéd betegsége miatt nem tarthatta meg előadását.

Lakatos Károly titkár »Az okszerű méhtenyésztés kellékei« czímen 4 pontba foglalta össze azon feltételeket, melyek mellett a méhészet haszonnal üzhető, és ezek: 1. kellő szakértelem, 2. kedvező viszonyok, 3. jó méh- és kaptáranyag, 4. megfelelő befektetés. Ezen érdekes előadás ugyancsak bonczkés alá került, többen szólottak hozzá, mint Mohácsi Lajos (Ó-Szőny), Farkas Ferencz (Csapod), Gutai János (Tata), Kovács Antal méhészeti felügyelő, a hosszas vitára előadó végszavában válaszolt.

Ezután Pohánka Ödön tartotta felolvasását »Az anyátlan-ságról, különös tekintettel az ályanyaságra« A hálás közönség éljenzéssel jutalmazta az előadót.

Titkár felolvassa egy németországi nagykereskedő levelét, melyben ajánlatot tesz nagyobb mennyiségű mézvásárlásra, kéri tehát a tagtársakat, hogy kinek eladó méze van s az árakat elfogadja, nála jelentse be.

A tárgysorozat kimerítettvén, elnök indítványára nagy lelkesedéssel elhatározott, hogy a vándor gyűlés táviratilag üdvözölje Dr. Darányi Ignácz földművelésügyi m. kir. minisztert és tanácsosait: Máday Izidor és Sárossi Kappeller Ferencz miniszteri

tanácsosokat. A miniszter válasza még a gyűlés tartama alatt megérkezett és zajos éljenzéssel fogadtatott. Továbbá elhatározott: 1-ször, hogy a gallai méhesek megvizsgálására Gútai János elnöklete alatt Moncz Gyula és Csere Lajos urakból álló bizottság küldessék ki, kiknek javaslatára a három legokszzerűbben kezelt díjaztassék, melynek megejtése után az 1-ső díjat egy drb. 20 koronás arany, Jager Pál nyug. vasut őr nyerte, 2-ik díj Sötér Kálmán »A méh és világa« című remek méhészeti művét Hauck Nándor bányatelepi főtanító, 3-ik díj egy drb. Berlepsz kaptár, nyerte Berkovics István gallai tanító, mely nyeresmény tárgyak azonnal ki is szolgáltatottak. 2-szor a szakosztály kirándulási alapjára rendezett gyűjtés 11 korona összeget eredményezett. 3-szor a folyó évben Klagenfurtban tartandó méhészeti vándorgyűlésre vonatkozó intézkedésekkel az elnök bizatott meg Most következett 21 drb. méhészeti eszköz kisorsolása 10 filléres sorsjegyekkel, mely 17 kor. 30 fill. összeget jövedelmezett a kirándulási alap javára.

Ezután Moncz Gyula ur gyakorlati előadást rendezett Berkovits István tanító ur méhészetében, mely különösen a kezdőket érdekelte.

A vándorgyűlés bevégezte után 100 teritékü közebed volt, melyen hogy köszöntőben nem volt hiány, nem szükség kiemelni. Baranyai Géza a község előljáróságát és a rendező bizottságot, Heinrich plebános az elnököt, Csizmazia László az egyesületet, Mihály Jenő a hölgyeket, Lakatos Károly az orsz. felügyelőt éltette.

Ebed után a társaság a község határában fekvő nagyszabású kőszén-bánya tepeleit tekintette meg, mely az »Első Magyar Általános Kőszén-bánya Társaság« tulajdona; maga egy jókora község, 4 ezer lakójával. Az igazgatósági épület előtt a bánya mérnökök a tisztikarral, élükön Golodai Arthur központi titkár ural fogadta kis karavánunkat.

Bányamérnökök vezetése mellett egy csoport a bányákat szemlélte meg, más része a föld színén szemlélte meg az érdekeségeket.

Három órai földalatti bolyongásunkból a szabadba visszatérve, a Kaszinó tágas helyiségében akadtunk társainkra, hol meglepetésünkre gazdagon terített asztal várt bennünket, az aranyos nedű hamar megoldotta a nyelveket, sok ékes beszéd hangzott el: Ba-

ranyai Géza a társulatra, Golodai titkár az elnökre, Hankó Gyula Hercz Zsigmond vezérigazgatóra. Lakatos Károly a hölgyekre, Kecskés János Heinrich plebánosra üriték poharaikat.

Hankó ur indítványára, nagy tetszés mellett táviratilag üdvözöltük a vezérigazgatót szives vendégszeretetéért. Golodai titkár urnak és a kalauzoló tisztikarnak a társaság jegyzőkönyvileg mond köszönetet szives fáradozásaikért.

De itt az idő, bele szól a multságba, indulni kell a vonathoz, magunkkal vivén egy kedves nap emlékét.

Vác, 1900 jul. 8o

Molnár Máté.

Szemle.

* * * *A fekete fiasítás* (Black brood). Amerikában New-York államban új méhbetegséget constatált Dr. *W. M. R. Howard*, ki a fiasítás rothadást s a többi — mikroorganizmusoktól föltételezett — méhbetegségeket is oly behatóan tanulmányozta. Az új betegség az álczákat és bábokat teszi tönkre. Megfeketednek. Innét a neve. A betegség létrehozója a *Bacillus milii*. Gyakran társul hozzá a *Bacillus thoracis*. Az elhalt, megfeketedett fiasításon aztán különböző penészgombák telepednek meg. Ezek természetesen nem okozói, hanem követői e betegségnek. Itt adjuk *Howard* dr. leírását. A *Bacillus milii* az endosporas csoportba tartozik, az az a sporák (szaporító sejtek) a *Bacillus* csírákban bent fejlődnek. A *Bacillus thoracis* az arthrosporas csoportba tartozik, az az ennél a sporák leizelődnek, lefűződnek az őket létrehozó bacillus csírától. Némely fajok csak akkor hoznak létre spórákat, ha a *Bacillus* tápláléka kimerült s . . . etálniok kell addig, míg új táplálékot kapnak. Más fajták ismét akkor termelnek spórákat, mikor a környezet táplálkozási viszonyai a legjobbak. A *Bacillus milii* ezekhez tartozik. A spórák rendkívül nagy ellentálló képességgel bírnak szárazsággal, hővel, vegyi szerekkel s a légköri változásokkal szemben. Az endosporas *Bacillusok* spórái sokkal nagyobb ellenálló képességgel bírnak, mint az u. n. arthrospórákéi. Tehát a *Bacillus milii* szintén ellenállóbbak, mint a *Bacillus thoracis* spórái. Továbbá a *Bacillus milii anaerobicus*, az jobban tenyészik oxgyén, tehát szabad levegő nélkül. Ha magokat a bacillusokat vagy spórákat a

szabad levegőre teszszük ki, pusztulásnak indulnak. A *Bacillus thoracis aerobicus*, az az jobban tenyészik a szabad levegő hozzájárulása mellett. Légköri behatásoknak valószínűleg tovább tud ellentállani. A *Bacillus alvei* (a fiasítás rothadás csirái) szaporodása behatóan van tanulmányozva, jóllehet endosporás és csak akkor hoz létre spórákat, minőn a tápláló medium elvesztette tápláló képességét, spórái 24--36 óra alatt kiteve a szabad levegőnek elpusztulnak. Továbbá az álczákat és bábokat támadja meg s a levegő által nem terjesztetik.

A fekete fiasítás csiráinak terjedés módja még megállapítandó.

A betegség gyógyítására (terjedésének megakadályozásával az anya elzárása nagyon impracticus eljárás, mert a népesség apadásával erősen csökken a méhnek munkakedve s úgy látszik ellentállóképessége is. De kísérletezni e téren nem árt. Mindenesetre ez időszert a betegséggel csak jó erős családokban lehet megküzdeni a következő szerrel. 32 gr. (10 unce) Salicylsavas natrium feloldandó 22 liter (5 gallons) vízben s hozzáadandó 20 kiló (40 pounds) cukor. A szirupot melegítés nélkül kell készíteni.

Fertőtlenítés (desinfectio). A kaptárt és a berendezést stb. ha egy óráig vízben kifőzzük, megfelelő. Ily módon azonban nem lehet elérni a fővő olaj vagy túl hevített vizgőz hőmérsékét. *West N. D.* new-yorki fiasításrothadás inspector terve szerint nagy gasolin fáklya, illetve láng fölött kell desinfiálni. Ily módon azok a helyek, a hová a láng elért, fertőtlenítve lesznek az bizonyos. Nedves meleg gyorsabban pusztítja el a csírákat, mint a száraz meleg, (Gleanings, 1900. No. 8.)

● *Nemzetközi kiállítás.* Hunyban (Belgiumban) 1900. augusz tusában internationalis kiállítás lesz gyümölcsből, virágokból, disznóvényekből, háziállatokból s méhek és méhészeti termékekből. Nos ez minket nem azért érdekel, mintha ott a magyar méhészeket óhajtanók képviselve látni, hanem azért, hogy lássuk: hogy bännak külföldön a »internationalis« (jóllehet kisebb méretű) kiállításokon a méhészeti jutalomdíjakkal. Ime, a legszebb olaszfajú méh (egy anya 100—200 kísérő munkás méhvel) első jutalom 6 frk (1 fr = 0.96 korona), 2-ik jutalom 4 frank. A mozgó szerkezetű, verticalis rendszerű deszkakaptáraknál a legpraktikusabb: 1-ső jut. 5 fr.; 2-ik jut. 3 fr.; 3-ik jut. 2 frank. (Hozzáadva ezt a tavalyi közlemé-

nyünkhöz, hogy a jó németek az arany és ezüst érmeknek csak az oklevelét adták ki, az érmet teljes árában kellett megvenni hozzá, belátjuk, hogy külföldön ugyancsak szűk markuak a jutalmazásban.) (l'. Apicoltore Milano. 1900. No. 6.) Ref.

Vegyések.

* * Kérjük mindazon tisztelt tagtársainkat, kik tagsági díjaikkal hátralékban vannak, hogy azt minél előbb befizetni sziveskedjenek.

☆ *Folyó évi* augusztus 31. és szeptember 1—3. napjain fog megtartatni Kolozsvárt az *Erdélyrészi tizenharmadik Tenyészállatkiállítás és Tenyészállatvásár*, kapcsolatban *Gazdasági gép-, szerszám-, kellékek-, anyagok-, termények és termékek bemutató kiállításával*. Tudakozódásokra készséggel válaszol s bejelentő ivateket is küld az *Erdélyi Gazdasági Egylet Titkári hivatala Kolozsvárt, Belközép-utca 11. sz.* A kiállítást a nagym. m. kir. földművelésügyi miniszter ur erkölcsi és anyagi támogatásával rendezi az Erd. Gazd. Egylet állattenyésztési és állatkiállítási szakosztálya.

‡ *A Kísérletügyi Közlemények* III. kötet 3. füzeté legatöbb érdekes tartalommal hagyta el a sajtót. A kassai m. kir. vegykísérleti állomás köréből Zalka Zsigmond értekezése: Az ipari tejsav alkalmazása a szeszgyári műélesztő készítésénél és a gabonafékből készült zöldmaláta cukrosító és elfolyósító képességre. A magyar-óvári növényélet- és kórtani állomás vezetőjének Linhardt Györgynek értekezése: »A répamag betegségei és répabetegségek«. E terjedelmes és aktvális érdekü közlemény függelékében 4 könyomatu szines tábla mutatja a betegségnek különböző fokát és a növény elváltozását. A budapesti állatlettani és takarmányozási kísérleti állomás közl. ényei: »A keményítő meghatározása peutósavak jelenlétében«. »Az ürülek szénhydrát tartalmának meghatározása«, mindkettő dr. Weiser J. és dr. Zaitschek A.-tól. A kassai gazdasági tanintézet igazgatója Kovácsy Béla értekezése: »A fel-etetett fehérje mennyiségének befolyása a hizlalás eredményére, selejtelt magyar jármos ökröknél«. A füzet könyvkereskedői uton is beszerezhető, ára 60 fillér. A kísérletügyi központi bizottsághoz (Budapest V. Országház-tér földmiv. miniszteri palota) levelező-

lapon intézett megkeresésre úgy ez a füzet, mint ez eddig megjelent évfolyamok, míg a készlet tart, díjtalanul küldetnek meg.

✂ *Vándorgyűlés.* Egy méteresnél nagyobb plakátot küldöttek be szerkesztőségünknek, izlésesnek épen nem mondható színes képekkel tele nyomtatva. Az egész meghívó. A német, osztrák és magyar méhészeknek 1900. évi augusztus 12—17-én Klagenfurtban tartandó, kiállítással egybekötött, 45-ik vándorgyűlésére. Sajnálattal jelentjük, hogy bár a magyarok is benne vannak a czimben, az előkészítő bizottság nem tartotta érdemesnek tudomást venni arról, hogy Magyarországon csak Kolozsvár van, Klausenburg pedig egyszerűen nem létezik. Ezuttal (első eset) elfogadtuk a küldeményt, de megirtuk az előkészítő bizottságnak, hogy jövőre csak olyan küldeményeket fogadunk el, melynek *Kolozsvár* (in Ungarn) czimzessel érkeznek.

⊙ *Nemzetközi kertészeti kiállítás Budapestén 1901.* május 5—15-én lesz a városligeti nagy iparcsarnokban és az előtte elterülő corsón. A kiállítás most szétküldött programja szerint nagyon sokat remélhetünk e kiállítástól. Két nagy osztálya lesz. I. nemzetközi osztály és II. magyar osztály. Mindenkiben számos alcsoport van, melyek a dísz- és haszonkertészet és kertészeti ipar minden ágát felölelik. A kiállítás védnöke *Dr. Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter. A kiállítást rendezi: az Országos Magyar Kertészeti Egyesület. Budapest, IV. Koronaherczeg-utca 16, a hova kell fordulni programért is.

+ *A Mauthner Útmutatója*, mely most 2 ik évfolyamában van, igazán hézagpótló folyóirat s hivatva van rövid időn a megfelelő irányu német lapokat kiszorítani a magyar gazdaközönség köréből. Minden héten szerdán és szombaton jelenik meg 4, esetleg 6 oldalon, gyakran hoz szép illusztrációkat s közleményei mind a mező-, kertgazdaság, dísz- és haszonkertészet teréről a legtökéletesebb gyakorlatiassággal bíró értékek, semmi elmélkedés, semmi nagyképszerű elméleti kitanítás, a miknek a kisgazda nem venné hasznát, hanem csupa legjobb tapasztalatok alapján irt utasítások. E mellett azonban tekintettel van a külföldi fontosabb gazdasági eseményekre is. Szerkeszti és kiadja Mauthner Ödön nagykereskedése. Budapest, VII. Rottenbiller-utca 38. sz. Megjelenik minden szerdán és szombaton s ingyen küldetik szét.

□ *A kisgazda könyvtára, népkönyvtárak stb. számára igen jó műveket szerezhetni be a Franklin-Társulatnál Budapesten, s aránylag hosszú tartamu részletfizetésre is áremelés nélkül. A be- küldött könyvjegyzékek czimai: Népkönyvtárak könyvjegyzéke. — Közhasznú kézikönyvek mindenki számára. — Ajándék- és jutalom- könyvek. — Olcsó könyvtár. — 17. sz. könyvjegyzék az irodalom különféle ágai szerint rendezve. (Czim: Franklin Társulat könyv- kiado hivatala, Budapesten, IV. Egyetem-utca 4. sz.) — Ajánljuk továbbá könyvedvelő olvasóink figyelmébe a következő jegyzéket is: *Könyvjegyzék az irodalom különféle ágairól.* A benne felsorolt műveket árfelemelés nélkül csekély havi részletfizetések mellett szállítja *Melczér Károly* könyvterjesztési vállalata. (Részletüzlet.) Budepest, IV. Gránátos-utca 4.*

⊙ *Kristályosodott méz pergetése.* A Leipziger Bienenzeitungban a következő eljárást ajánlják. Ha kevésbé vagy $\frac{1}{3}$ részben van megczukrosodva, a higját kipergeti s aztán vizet tölt a lépbe, inkább többet, mint keveset s így beakasztja ismét a családnak. Ha az egész lép kristályos mézzel van tele, akkor felváltva egy- egy keretet kristályos mézzel, egyet vízzel tele akaszt be. 1—3 nap múlva lehet pergetni. Ha igen kevés vizet talált betenni, a felhígított részét kipergetheti, a többire vizet tölt s újra visszaadja. Ha igen sok vizet adott be, a méhek a föloldott mézet néhány lépben összehordják s a vizet ott hagyják. Megrajzolt családok, melyeknek nincs kedvök többé a mézet fönt hagyni, lehordják. Ily módon gyöngye családokat télire lehet etetni. A kristályosodott s aztán föloldott méz bár nem lesz oly sűrű, mint a tiszta, nem is oly szép, de egészen jól eláll a következő nyárig.

✓ *Para-kőlemez.* Két év előtt jöttek torgalomba a parafa- hulladékból előállított u. n. kőlemezek (Korksteinplatten), melyeket méhlikások készítésére, mint az eddig létező legjobbkat ajánlottak. Most Kusek M., Meiersberg, beszámol kísérletei eredményével a Prakt. Wegweiser, Oranienburg, 1900. No. 12-ben. Szabadban telelő kaptárok készítésére nem ajánlatos, mert a nedvességet magába szívja s ha megfagy, a benne képződő jégkristályok fellazítják. De egész kaptárok készítésére sem ajánlja, hanem pl. a népkaptáránál felső mézkamrának. A 4 cm. vastag para-kőlemezeket gipszszel ragasztja össze az eresztékeknél s erős facsavarszögekkel foglalja

össze. Kívül vízüveggel vonja be (egy ilyen méz kamrához 12 fillér áru vízüveg elegendő), belül marhaganéj és agyag keverékével síkálja ki, úgy, mint a szalmakast. Az ilyen 4 cm. vastag lemezt ketté hasítja s aztán aljdeszkának s hátul ablak helyett alkalmazza télire. Természetesen ráába foglalva, hogy a szélein jól zárjon s kellő erősséggel bírjon. Az ilyen ablakhelyettesítő para-kőlemezbe alól etető nyílást, felül vizsgáló nyílást vág. A kivágott darabok pontosan visszaillenek s jól elzárják a nyílást. -- Ily módon igen jól beválik.

☐ *Műmész.* Németországban ez idő szerint nem kevesebb, mint 26 nagyobb arányu műmészgyár van. Szegény méhek (hiába dolgoznak). De még sajnálatra méltóbb a fogyasztó közönség.

* * *A világon a legnagyobb méhészte A. F. Root-nak van.* Északamerika Ohio államban Medina városban. 3 hivatalosnöke, 12 titkársja, 4 gyorsírója, 5 írógéppel dolgozó hivatalnokja van. Természetesen gyárjai gőzerőre lévén berendezve, még sok munkása van. Kiadója s szerkesztője a »Gleanings in Bee Culture« czimű, 2 hetenként megjelenő illusztrált méhészeti szaklapnak.

+ *Összeszállt rajok szétválasztására* a következőket ajánlja Hofmann a Münch. Bienenztgban. Az egész tömeget egy ládába kell rázni, melybe a rajok száma szerint (ha tudjuk a számukat) állítunk fel bizonyos számú szilvafa vagy szurkos fenyő (luczfenyő) ágakat. Az egészet lefödjük kendővel. Egy félóra múlva elkülönültek s ágakon csüngenek. (Nagyon rég ajánlják ezt az eljárást, de úgy látszik, kevesen próbálták, mert mindegyre, mint újat ajánlják.)

☐ *A chili méz nem méz,* hanem pálmák kiszajtott nedve. mint I. Ewich írja a Leipz. Bztg-nak (Sobnagora I. Wapur-ból). Ez idő szerint is (május) 200.000 doboz ilyen palmanedv van behajózva »méz« néven Chili egyik kikötőjében, hogy Európába szálltassák.

Tagdíjat fizettek 1900-ra rendes tagok: Andrassy Viktor, br. Ambrózy Béla, (ajándék) Balla Kálmán, Balogh József, Czecz János, Csere Lajos, Draveczky Gusztáv, Földesy Benő, Farkas József, Vasmegeyi Gazdasági Egyesület, Gebhardt Ernő, Graf Jakab, Gibbon Albert, Gergely Ferencz, Dr. Gálffy Endre, Gelteh Lajos, id. Gödri Ferencz, Hegedüs Tamás, Dr. Haller Károly, Hives Pál, Vinczellér isk. (N.-Enyed), Kun-Kocsárd székely földm. isk., Gazdasági felső népisk.

(Halmi), Jakabházy Béla, Körösmezei Lajos, Kárpáthy Sándor, Kozáky Jenő, Jászszági Méhészegylet, Komárommegyei Gazd. Egyt. méhész osztálya, Molnér Máté, Máté József, Dr. Nagy Mór, Okolicsányi Manó, Pinkert József, Patka Venczel, Pintér Imre, Réthy Árpád, Osdolai Zsögön Rác Mihály. ifj. Sulacsik Lajos, Sinkovits József, Sipos Gábor, Szilágyi Rezső, Szentgyörgyi István, Széký Miklós, Szvacsiná Géza, Áll. Tanítóképző (Sz.-Udvarhely), Áll. Tanítóképző (Kolozsvár): Dr. Zágoni Mózes, Zeiler Géza, Virágh József. Veress S., Wimmer Mihály.

Köri tagok: Angyal Dezső, Alaghy Dezső, Biró Gy., Berki Péter, Csergő Venczel, Csőke Béla. Dienesch Sámuel, Deák Gerő, Dezső Lajos, Gergely Kálmán, Galambos Sándor, Göbölös Károly, Gyurkó János, Dr. Hilbert István, Horváth Gyula, Hirschfeld Sándor, Jakab Antal, Agyagipar szakiskola (Ungvár 1-5 k.), Áll. iskola (Kolozsi alagút), Józsa Sándor, Joó Kálmán, Kállay Lajos, Ködmön Gábor, Kozma Dimén, Kolcza János, Kleiszl Gyula, Keppler Károly, Kovács Béla, Kiss Sándor (Robertvölgy), Kende Péter, Kiss Lajos, Luby Béla, Lits Gyula, Maák Dániel, Magyarosy János, Margocsy József, Molnár János (Nógrád-Szema), Misuray József, Fejérmegyei és Székesfejérvári Méhész Egylet, Meszlényi Bencze, Meszlényi Pál, Nagy. István, Nagy János, Polák József, Pohánka Ödön, Plander Kálmán, Sommer J. Gyula, Simon Sándor, Szabó László, Szép Mihály, Szilágyi György-Turcsányi Andor, Thuránszki Tihamér, Vadnay Pál, Valló János, br. Vécsey Béla, gr. ifj. Zichy János, gr. Zichy Aladár.

1899-re. Rendes tagok: Gr. Bethlen Pál, Bács György, Horváth Gyula' Kempelen Imre, Nagy Albert, Nesselfeld Viktor, Dr. Szőke József, Valent János, Zsurka Riedl István, Gallovich István, Hives Pál. **Köri tagok:** Alaghy Dezső, Biró Gy., Búzás Elek, Csőke Béla, Forgách Lajos, Garda Márton, id. Huszár Mihály, Kleiszl Gyula, Kende Péter, Magdó Márton, Missuray József, Székesfejérvári és Fejérmegyei Egylet, Nagy Lajos, Nagy János, Pap József, Pajor Tamás. Somogyi Imre, Thuránszky Tihamér, Xandus Dávid, id. Huszár Mihály.

1898-ra: Pajor Tamás, Fatter Péter, Thuránszky Tihamér, Nagy Lajos, Garda Márton, id. Huszár Mihály, Bethlen Pál, gr. Zsurka Riedl István, Nagy János.

1896. és 1897-re: Nagy Lajos, id. Huszár Mihály.

1901-re: Szilágyi Rezső, Kun Kocsárd székely földmives iskola 4—4 k., Dr. Hilbert István, Margócsi József, Valló János.

Tartalom: A méhész teendője augusztus hóban. *Valló János.* — A méhek színe. — Tesznek-e a bogarak különbséget a színek között? — A német birodalmi méhészeti törvény. ** — Á komáromi méhészek IV. vándorgyűlése. *Molnár Máté.* — Szemle. — Vegyesek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bálint Sándor.**

Apró hirdetések.

E rovatban az erdélyrészi méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethet; ezen felül minden félhasábos petit sor 4 kr. A kik nem tagjai a méhész egyletnek, soronként 8 krt fizetnek.

VASÁROL.

Csurgatott és pergetett mézet

Lerner Vilmos, Gyöngyös. Minta küldendő.

ELAD.

Hirschmann-féle pergető teljes felszereléssel és Bácskai-féle viaszolvasztó-prés együtt 17 ft. -- 18 Sötér kaptár Pintér Imre Hódmező-Vásárhely VI. ker. Sas-utca 6 sz.

4—5 kgr. szép munkás lépet Göbölös Károly Szász-Lekencez.

Műlépekről mintát 20 fill. postabélyeg ellenében bérmentve küldök. 1 klgr. 4 kor. 20 fill. Megrendelések: Pápay Dezső Deménd Hontm.

Balogh Gergely Hódmező-Vásárhelyen 80 keret telelésre való lépés mézet. Kilója 60 kr. bérmentetlenül.

Pergetett mézet

Nagy János, Bonyha, kilója 50 kr.

„Gyakorlati útmutató a méhek tenyésztésére“ című művem 1 koronaért bérmentve küldöm. „Viaszprésem“ ára, mely a szegedi kiállításn első díjat nyert, 14 korona és a szállítási díj, addig, míg a 8 drb készlet tart. Csap, Ungm. 1900. jan. 20. BaesKay Sámuel.

30 méhcsaládot

Bodor-féle kaptárban, à 7 ft, elad Ács Lajos Felvinczen

Méz-pergetőt, méztartó bádog edényt

utányos árban Zeiler Géza bádogos, Kolozsvárt (Mátyás király-utca 4.) Ugyanő elvállal **mindennemű bádogos munkát. Javításokat** jutányos áron, pontosan teljesít. — Árjegyzéket kívánatra küld bérmentve

Pergetett mézet

12 mm. pergetett mézet à 45 ft. Kivánatra mintát küld Frenner István Ó-Becsén.

Szabó Balázs méhész Szatmáron.

Ajánlja saját termésű tiszta viaszból készült műlépét kilója 2 ft. 5 kilo bérmentve 10 ft

ŐSZI ALBERT

ékszerész és órás

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós (Hid-) utca 2.

Ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe raktáromat mindennemű **arany, ezüst** ékszerekből, **gyémánt** és **brilliant** tárgyakból, **ezüst gyertyatartók, czukortartók, evő készletekből, arany s ezüst zseb- és inga órákból.**

Elvállalom minden e szakba vágó tárgyak javítását, újjáalakítását, zsebóra javításokat jótállás mellett.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

ŐSZI ALBERT

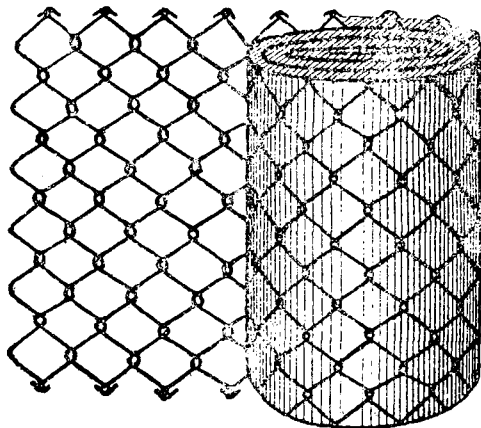
ékszerész és órás.

(6—12.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szitaáru gyára KOLozsvÁRT,
6—8 Kül-Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéshez való **gépfonatait**; majorsági udvarok **fonattal való bevonását**; pince, padlás, felső világossági, magtár és éléskamara ablakok **rostélyzatát**; **áthányó rosták** szén, koks, kavics, válogatásához; **szikra fogók** gépekhez. Zöldre festett **légy-szövet, szelelő és löher-rosták. Baucker-féle rosták** és egyébféle használatra **vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek** különféle mintákban, fakeretbe

foglalt **rosták** és **szíták**, ruganyos **ágybetétek** (matrác) **sodronylábtörők**

➤ **Aožel tüskés sodrony kertek, delelők sat. bevonásához.** ➤

Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgál.

Sárga János ékszerész és órás

Kolozsvártt, Wesselényi Miklós-utca 11.

Ajánlja dúsan berendezett raktárát
arany, ezüst és drágakő ékszerekben.

Olmt. Schvájzi arany, ezüst acél fali inga és ébresztő órákból.

Készít uj ékszereket és mindennemű javításokat pontosan.

 Részlet fizetésre
kedvező fizelési feltételek mellett.

(5-6.) Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Erdély legrégebb műasztalos-gyára!

B. BAK LAJOS

kolozsvári

műasztalos-gyárában

a legkitünőbb minőségben és a legjutányosabb árakon, a t. megrendelők kívánságainak és a határidő pontos betartásával készülnek: **mű-butorok**, mindennemű **épület-asztalos-munkák**, **templomi-, iskolai-, üzleti- és lakásberendezések**.

A gyár ajánlja továbbá *saját készítményü* és a *legjobb hírnévnek örvendő* **parquet-mukáit**, melyeket minden minőségben és a *legolcsóbb árakon* szolgáltat és akár meglevő padozatokra, akár aszfaltba oly módon állít be, hogy eddig-elé hasonló munkáival ugy a *kitünő minőség* és *beállítás*, mint az ár tekintetében *versenyen kívül all*.

A **B. Bak-féle aszfalt-parquet különösen ajánlatos nedves lakásoknál.** A *legjobbnek bizonyult.* (3-12.)

Megrendelésekuél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

BABÓS ÉS TÁRSAI

vaskereskedése

Kolozsvárt, Belközép-utca 43. sz.

Telefonszám 351.

Ajánljuk dusan berendezett raktárunkat, mindennemű **vasáruk**-ból. **Gazdasági cikkek**ből a legjobb minőségű **Sack-féle ekék**, **nagyszebeni válto-** és **Perge-féle kerülő-ekék**ből és mindennemű gazdasági cikkek**ből**, továbbá **épület és butor vasalások**ból.

Nagy raktárt tartunk **konyhaberendezési és háztartási cikkek**ből, **vasutórokból** stb.

A legjutányosabb árak és pontos kiszolgálás!!!

Kiváló tisztelettel

6—12

Babós és Társai.

Olcsó műlép felelősség mellett.

Albert Balázs és Fia Csik-Szereda, Csikmegye.

Ajánl méhviaszból készült műlépet, (a vevőnek kiállítása vagy tisztasága ellen lenne kifogása, saját költségünkre visszavesszük).

**Ára 1 klgr. 2 frt 20 kr., 2 klgr. 4 frt 20 kr.,
3 klgr. 6 frt 20 kr., 4 klgr. 8 frt.**

Minden csomag a vevő állomására bérmentve küldve 36 krral több.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt. (Belközéputca 2.)